

Årsredovisning 2023

Kultur- och fritidsnämnden

Innehållsförteckning

1 Nämndens ansvar och uppdrag	2
2 Sammanfattning.....	4
3 Händelser av väsentlig betydelse.....	4
4 Måluppfyllelse.....	7
4.1 Hög attraktivitet	7
5 Personal	9
6 Ekonomi	10
6.1 Driftredovisning.....	11
6.2 Verksamhetens nettokostnader.....	12
7 Investeringsredovisning.....	14
8 Risker	17
9 Prestationer och nyckeltal	18
10 Bilagor	18

1 Nämndens ansvar och uppdrag

Nämndens grunduppdrag

Kommunfullmäktige har fastställt reglemente för kultur- och fritidsnämnden. Enligt detta ansvarar nämnden för kommunens kultur- och fritidsverksamhet. Vidare har nämnden till uppgift att främja kultur- och fritidsverksamhet samt genom nära samarbete stimulera och stödja föreningar och organisationer som är verksamma i kommunen. Nämndens verksamheter är, förutom ett folkbibliotek, frivilliga verksamheter för kommunen.

Styrande dokument

- Barnkonventionen
- Bibliotekslagen
- Biblioteksplan 2021 - 2024
- Kultur- och fritidsplan 2022 - 2026
- Strategi för förebyggande och hälsofrämjande arbete för barn och unga i Danderyds kommun
- Kultur- och fritidsnämndens friluftspan

Organisation

Kultur- och fritidsnämndens verksamheter bedrivs inom ramen för fem huvudsakliga verksamhetsområden:

Nämnd och förvaltning

Central administration som ger stöd och service till nämnden och nämndens verksamheter. Här ingår bland annat registratur, ärendeberedning, nämndadministration och ekonomistöd.

Anläggningar och föreningsstöd

Omfattar idrottsplatserna Danderydsvallen IP, Enebybergs IP, Djursholms IP, Stockholm IP samt idrottsplatsen vid Danderyds gymnasium. Nämnden ansvarar för drift, underhåll och investeringar samt har anställd driftpersonal. I vissa fall förekommer föreningsdrift. I uppdraget ingår ansvar för strandbad, rid- och motionsspår, spontanidrottsytor såsom utegym, MTB spår, padelbanor med mera samt drift av starten på Roslagsleden. Vintertid plogas banor för skridskoåkning på Edsviken och Ösbysjön och skidspår anläggs i Rinkebyskogen och på Djursholms golfbana. Driften av Mörby- och Vasabadet är upphandlad. Årligen fördelas cirka 6 miljoner kronor i kontantstöd till föreningar. Föreningslivet stötts även genom subventionerad uthyrning av lokaler i idrottshallar. Lokalerna hyrs via tekniska kontoret eller skolorna. Nämnden delar årligen ut stipendier till barn- och ungdomsledare.

Ungt fokus

Ungt fokus arbetar utifrån två inriktningar; främjande relationer och aktiviteter samt förebyggande åtgärder med klassiskt uppsökande uppdrag i samverkan med socialtjänst, ungdomsmottagning, polis, skola och föreningsliv. Gemensamt för de båda inriktningarna är ungdomsmedverkan.

Det uppsökande arbetet syftar till att skapa relationer för att få kunskap, så att rätt insats kan koordineras till rätt ungdom. Arbetet syftar också till att nå fler ungdomar i målgruppen i hela kommunen. För att få största möjliga effekt samverkar Ungt fokus i olika projekt med bland andra Danderyds basket, Danderyds sportklubb och kommunens skolor.

Kultur- och aktivitetshuset Demo riktar sig till ungdomar 13 till 18 år och är en plats som stödjer drömmar och visar på möjligheter. Här finns café, rep- och träningslokaler, danssal, studios för musikproduktion, minibibliotek och podcast och mycket mer. Ungdomscentrum i Enebyberg har fokusålder 11 - 12 år och erbjuder café, ateljéer, samt mycket mer. Vid träffpunkt Enebyberg finns en inskriven fritidsverksamhet inom LSS för barn och ungdomar samt en öppen seniorverksamhet. I ungt fokus uppdrag ingår även fritidsutvecklare med LSS-uppdrag samt ansvar för kommunens preventionsarbete inom ANDTS och psykisk hälsa.

Bibliotek

Nämnden driver fyra folkbibliotek med huvudbibliotek i nya lokaler i Mörby centrum samt filialbibliotek i Enebyberg, Stocksund och Djursholm. Från biblioteken utgår en uppsökande verksamhet "boken kommer" till personer som inte kan komma till biblioteket. Bibliotekswebben, som utgör ett viktigt komplement till de fysiska biblioteken, tillhandahåller e-medier, läsinspiration och möjlighet att reservera böcker och att göra omlån. Folkbibliotekets personal har till och med juni 2023 bemannat skolbiblioteket på Danderyds gymnasium, en tjänst som skolan betalat för.

Kulturskola och kulturstöd

Kultur- och fritidsnämnden driver Danderyds kulturskola med cirka 1 100 elevplatser för undervisning i konstformerna musik, konst, dans och teater. Verksamheten utformas så att elever möts och utvecklas genom gemensamt utövande i olika former av konserter och föreställningar. Att väcka lust till eget skapande och till att göra skillnad för individen och samhället är en viktig utgångspunkt. Utöver Danderyds kulturskola ges bidrag till fem privata musikskolor. Kulturföreningarna ges årliga bidrag och samarbetar nära förvaltningen. Det finns även projektbidrag som syftar till att stödja externa och interna projekt. Nämnden delar årligen ut kulturstipendier och hedersplakett samt ansvarar för den kommunala konstsamlingen. Kulturenheten erbjuder evenemangsutbud främst för de prioriterade grupperna barn, unga och seniorer.

2 Sammanfattning

Nämnden har två mål för 2023 och båda bedöms vara uppnådda. Bedömningen baseras huvudsakligen på genomförda aktiviteter i linje med målsättningen, och delvis på resultatet i jämförelser av nyckeltal.

För år 2023 redovisar kultur- och fritidsnämnden en positiv avvikelse mot budget om 1,2 miljoner kronor vilket motsvarar en procent av budgeterade nettokostnader. Årets investeringsutfall uppgår till 40,4 miljoner kronor vilket innebär lägre utgifter än budget med 24,0 miljoner kronor.

Under året har två nya chefer rekryterats. Kultur- och fritidschef gick i pension och ny chef tillträdde i maj. Ungdomschef slutade i början av hösten, efter drygt 20 år i olika roller i kommunen. Under en period under hösten var det därefter tillförordnad chef tills vid årsskiftet när ny chef var på plats. Bibliotekschef och Ungdomschef påbörjade under årets sista månad kommunens ledarutvecklingsprogram. Utbildningen pågår sedan under 2024.

Nämnden har haft ett särskilt fokus under året på flickor i tonåren, med satsningar för att ta reda på vad som är ett intressant utbud för målgruppen.

Inom ramen för den så kallade Danderydsmodellen har fem föreningar på eget initiativ och med egna medel investerat i totalt elva konstgräsplaner. Modellen har tjänat väl men innebär stora ekonomiska och administrativa krav på föreningarna. En överlåtelse från föreningarna till kommunen har genomförts och kultur- och fritidsnämnden ansvarar nu för drift, investeringar samt uthyrning.

Nämnden arbetar för att minska verksamhetens negativa påverkan på miljön. Investeringar har genomförts i anläggningar för att förhindra att granulat från konstgräsplaner kommer ut i naturen.

Bidrag från kulturrådet möjliggör utvecklingsarbete inom kulturskola och bibliotek. Verksamheterna har genomfört ett flertal projekt för att utveckla nya arbetssätt.

Under hösten har Kulturbienalen genomförts. Arrangemanget samlar en mängd konserter, föreställningar, utställningar och seminarier för olika målgrupper och olika kulturella uttryck under en vecka. Det är kommunala verksamheter, föreningar och organisationer som tillsammans skapar en vecka fylld av spännande kultur.

3 Händelser av väsentlig betydelse

Förvärv av fotbollsföreningarnas konstgräsplaner

Kommunfullmäktige beslutande 12 december 2022 att Danderyds kommun skulle erbjuda sig att köpa de konstgräsanläggningar som fotbollsföreningarna har anlagt inom ramen för den så kallade Danderydsmodellen, där föreningar fått bygga och finansiera

sina egna planer på kommunens mark. Överlåtelsen ägde rum 3 april 2023 och kultur- och fritidsnämnden ansvarar nu för drift, investeringar samt uthyrning.

Mottagande av skatepark i gåva

Genom ett privat initiativ har en skatepark iordningsställts vid Djursholms IP. Gåvan överlämnades under våren i samband med en invigning. Skateparken ingår nu i det utbud av varierande spontanidrottsytor som Danderyds kommun erbjuder.

Hypefestival med fokus på tonårstjejer

Den 14 oktober var det Hypefestival på Demo med 350 deltagande ungdomar. Festivalen utgick ifrån ett samverkansmål beslutat av KFN "Flickor i tonåren ska erbjudas olika vägar till meningsfulla fritidsaktiviteter". Festivalprogrammet togs fram efter intervjuer med målgruppen och i samverkan mellan kultur- och fritidsnämndens verksamheter samt förenings- och näringslivet.

Syftet med festivalen var att, i dialog med tonårsflickor få en ökad förståelse för vilka fritidsaktiviteter som målgruppen upplever är meningsfulla samt hur dessa bör vara utformade. Förvaltningen kommer att sammanställa resultat och utefter detta erbjuda målgruppen flertalet nya aktiviteter under år 2024. Informationen kommer även att spridas vidare till andra aktörer såsom föreningslivet.

Läckage av granulat minskar från konstgräsplaner

Under året har utbyte skett av konstgrässystemen på Enebybergs IP och Stockhagen IP där nu fyra av de sex utbytta systemen är granulatfria och innehåller i stället sand. För de planer som fortfarande har granulat används längre grässtrån som bättre håller granulatet på plats.

För att hindra granulatspridning vid vinterdrift har planen på Enebybergs IP fått fysiska barriärer i form av stoppkanter mot Rinkebyskogen.

Investeringar i nya arbetsmaskiner gör att det granulat som under vintern plogats av kan rengöras och nästan till 100 procent återanvändas.

Biblioteket utvecklas genom bidrag från kulturrådet

Bidragen från Kulturrådet är viktiga för möjligheten att bedriva utveckling.

Biblioteket har under året arbetat med sju projekt som bland annat avser tillgänglighet, utveckling av ungdomars läs- och skrivförmåga, fortsatt arbete med den dubbelt prioriterade målgruppen barn och unga med funktionsnedsättning samt förstärka små barns språkutveckling. Biblioteket startade ett språknätverk med Majstogens förskola och Familjecentralen.

Biblioteket har även samarbetat med dramapedagog och ungdomar inom LSS-verksamheten Fritidsträffen på Träffpunkten. Det har varit regelbundna träffar med högläsning, bokprat och rollövningar som utmynnade i två publika teaterföreställningar.

Kulturskola utvecklas genom bidrag från kulturrådet

Bidragen från Kulturrådet är viktiga för möjligheten att bedriva utveckling.

Kulturskolan har arbetat med flera projekt som omfattar prova-på kursen, Kulturverkstad för kommunens 7-åringar, Kulturverket - en öppen kulturverksamhet för ungdomar 13–19 år på Danderyds gymnasium och Demo.

Utvecklingsarbetet omfattar även att kunna erbjuda fördjupad undervisning samt att i dialog med unga utveckla verksamheten för att få fler ungdomar att både börja och stanna kvar. För Kevingeskolans elever i anpassad grundskola har kulturskolan utvecklat en anpassad kulturkurs.

Mer teater i Danderyd

Genom Riksteaterns projekt Mer teater med syfte att bland annat sprida scenkonst till alla och över allt fick Danderyds kommun gratis ta del av tre föreställningar för målgruppen vuxna. Intresset visade sig bli stort och i september startades Danderyds Riksteaterförening som i december hade sin premiärföreställning på Danderydsgården med fullsatt salong. Mer teater blev det även när Parkteatern gästade Danderyd i Kvarnparken den 14 juni med två föreställningar som lockade cirka 350 barn och 100 vuxna. Föreställningarna riktades till såväl offentlig publik som inbjudna förskolor i kommunen. En härlig och lyckad start på sommaren.

Kulturbiennalen - en vecka av kulturfrossa

Den 14 – 22 oktober bjöd de lokala kulturföreningarna, Danderyds församling och andra kulturaktörer i samverkan med Danderyds kommun in till en vecka full av evenemang för alla målgrupper och åldrar. Allt från att Danderyds folkdanslag och kulturskolan bjuder in till dans, kaffe och kringla i Båtsmanstorpet till Stig Dagerman 100 år – Enebyberg minns.

Kulturen arbetar för ”Rösträtt” på förskolan

Rösträtt på förskolan är ett nationellt projekt för att utveckla och stimulera barns sång genom att utgå från barnens förutsättningar så att de får sjunga på sina villkor, det vill säga i tonarter som passar deras röster/stämband. Kulturen i Danderyd i samverkan med Region Stockholm kunde erbjuda åtta tillfällen för fortbildning till personal på sju förskolor samt kulturskolans pedagoger och lågstadiets musiklärare. Rösträtt fortsätter i en annan form under 2024.

Litteraturen fick stå ”i centrum”

Lördag 9 september bjöd Danderyds bibliotek in till festivalen ”Litteraturen i centrum” med författare, föreläsningar, bokbindarworkshop, sagostund, dansföreställning med Kodspråket och musik med elever från Kulturskolan. Dagen hade något för alla åldrar och lockade över 500 besökare till biblioteket och Entrétorget.

Aktiviteter för alla på Träffpunktens dag

31 januari bjöd alla verksamheter i huset in till aktiviteter för alla åldrar. Besökarna fick tips om läshjälpmedel, tips om hur man startar en podd, prova på att sjunga i kör, lyssna på musik. Biblioteket hade högläsning för seniorer och för barn. En dag fylld med glädje för många.

4 Måluppfyllelse

4.1 Hög attraktivitet

Danderyds kommun är en attraktiv kommun att bo, leva och verka i. Här kombineras den moderna trädgårdsstaden med hållbar stadsmiljö. Kommunen är trygg och säker och erbjuder goda möjligheter för hälsa och välbefinnande. Kommunen ger goda förutsättningar för ett varierat utbud av fritids- och kulturaktiviteter. Danderyds kommun är en attraktiv arbetsgivare som ger möjlighet för medarbetare och chefer att utvecklas.

4.1.1 Kultur- och fritidsnämnden verkar för att främja ungdomars hälsa och välmående

Bedömning

● Målet är uppfyllt

Nämnden bedömer att målsättningen för året är uppnådd. Bedömningen baseras i huvudsak på att beslutade aktiviteter i verksamhetsplanen i stort har genomförts under året. Se bilaga. För att med befintliga resurser uppnå större effekt har nämndens verksamheter under året samverkat kring ett gemensamt mål:

"Flickor i tonåren ska erbjudas olika vägar till meningsfulla fritidsaktiviteter"

Resultat från Stockholmsenkäten 2022 visade på att flickor i tonåren i större utsträckning än pojkar väljer att hoppa av sina fritidsaktiviteter samtidigt som resultaten visar att flickor upplever en starkare psykisk ohälsa.

För att ta reda på orsaker samt hur utvecklingen skulle kunna vändas startades projektet "Hype". Intervjuer genomfördes med ett antal flickor i årskurs 9 och år 1 på gymnasiet om vilka aktiviteter de vill delta i och varför de valt att sluta andra. Framkom bland annat att man tycker att många aktiviteter innebär för höga krav på prestation samt att man vill kunna göra saker tillsammans med sina vänner oavsett kunskaps- och ambitionsnivå. För att presentera såväl den typ av aktiviteter som flickorna förslagit som helt nya genomfördes en endagsfestival "Hype" på Danderyds kultur- och aktivitetshus Demo. Festivalen blev en succé med cirka 350 besökare och medverkan från kultur- och fritidsnämndens samtliga verksamheter. Det samlade underlaget från intervjuer och enkäter har sammanställts i en rapport som kommer att ligga till grund för aktivitetsutbudet på kultur- och aktivitetshuset Demo samt för information till övriga verksamheter och föreningslivet om hur framtidens aktiviteter bör utformas för att vara attraktiva för fler.

Flertalet nyckeltal som är kopplade till målet baseras på Stockholmsenkäten som utförs vart annat år. Nästa år för mätning är 2024 varför dessa nyckeltal saknar såväl mål som bedömning för 2023.

Nyckeltalet för antal föräldravandrare går i fel riktning och ligger på en extremt låg nivå. Den huvudsakliga orsaken bedöms vara regelverket kring GDPR som gör att föräldraföreningarna måste skicka påminnelser och information om vandringar via skolorna och inte direkt till föräldrarna. För att inte störa skolorna blir kommunikationen mindre aktiv. Bildningsförvaltningen behöver utreda om andra alternativ kan vara mer gynnsamma. I många andra kommuner är det föreningslivet som genomför vandringar mot ersättning.

Nyckeltal	Utfall	Mål	Bedömning	Trend
Andel flickor i årskurs 2 med ledarled fritidsaktivitet ska motsvara den för pojkar (Ungdomsstrategi målområde A)	-		■	—
Andel i årskurs nio som kan be föräldrar/vårdnadshavare om hjälp vid personligt problem ska öka (Ungdomsstrategi målområde D)	-	-	■	—
Andel som har blivit mobbade, trakasserade via nätet eller SMS/MMS i år ska minska (Ungdomsstrategi målområde C)	-	-	■	—
Andel som inte använt narkotika i gymnasiets år två ska öka (Ungdomsstrategi målområde B)	-	-	■	—
Andel som inte använt tobak i årskurs nio ska öka (Ungdomsstrategi målområde B)	-	-	■	—
Andel som inte druckit alkohol i årskurs nio ska öka (Ungdomsstrategi målområde B)	-	-	■	—
Antal föräldravandrare i genomsnitt per tillfälle (Ungdomsstrategi målområde D)	2	20	■	↘
Elever som är nöjda med kulturskolan, andel (%) (Ungdomsstrategi målområde A)	96%	100 %	◆	—
Elever som är trygga i kulturskolans verksamhet, andel (%) (Ungdomsstrategi målområde A)	99%	100 %	●	—
I SCB:s Medborgarenkät ska resultat för frågan "Bra utbud av ställen för unga att träffas på i kommunen" ingå bland de 25 % bästa kommunerna.	● Ja	25%	●	—
Index för god psykisk hälsa bland flickor ska öka (Ungdomsstrategi målområde A)	-	-	■	—

4.1.2 Kultur- och fritidsnämnden verkar för att främja alternativ till ensamhet och isolering för äldre

Bedömning

● Målet är uppfyllt

Nämnden bedömer att målsättningen för året är uppnådd. Bedömningen baseras i huvudsak på att beslutade aktiviteter i verksamhetsplanen i stort har genomförts under året. Se bilaga. För att med befintliga resurser uppnå större effekt har nämndens

verksamheter under året samverkat kring ett gemensamt mål:

"Skapa nya möten och aktiviteter som bidrar till att äldre stärks och finner nya sammanhang"

I verksamhetsplan för 2023 konstaterades att individens hälsa främjas av att finnas i sociala sammanhang. Andelen invånare över 80 år ökar i Danderyd och det är därmed angeläget att arbeta för att främja förutsättningarna för mötesplatser och aktiviteter för äldre. Nämndens verksamheter kom över ens om att genomföra aktiviteter med låga trösklar för deltagande och som med fördel kunde vara generationsöverskridande. Fina exempel på sådana aktiviteter som ägt rum eller startat under året är:

- När Danderyds kulturskola och Danderyds folkdanslag under hösten genomförde en gemensam dans- och folkmusikkväll. Eleverna spelade folkmusik tillsammans med spelmännen från folkdanslaget. Folkdansarna lärde ut dans till eleverna och deras familjer. Det blev en härlig kväll med ett sjuttioal deltagare som via musiken och dansen möttes över generationsgränserna.
- Dans- och slöjdcommunity med tema; närvaro och beröring! Ett konstnärligt projekt som kulturen i samverkan med Region Stockholm genomför på Seniorcentrum i Enebyberg. Danskompaniet Kolko och en textilkonstnär leder projektet. Samtliga seniorträffar är inbjudna och en grupp på 24 seniorer jobbar med projektet och nya kontakter knyts via konst, dans, reflektion med fika. Fritidsbarnen på träffpunkten är också med i projektet och möten mellan seniorerna och barnen planeras.
- En dag i veckan har biblioteket och caféet på Träffpunkt Enebyberg haft "Garncafé". Det har varit många roliga möten över generationsgränser där deltagarna tipsat och inspirerat varandra. Under tre timmar har deltagarna handarbetat och fikar samt fått tips på böcker i ämnet.
- Enebybergs bibliotek har vid åtta tillfällen haft bokcirkeln "Orden" som lockat många deltagare i olika åldrar. Unga och äldre har träffats och det har blivit många intressanta samtal kring de utvalda böckerna, både äldre och ny litteratur.

Nyckeltal	Utfall	Mål	Bedömning	Trend
I SCB: medborgarundersökning ska resultat för frågan "Bra utbud av ställen (träffpunkter) för äldre att träffas på" ingå bland de 25 % bästa kommunerna	 Ja	25%		—
I SCB:s medborgarenkät ska resultat för frågan "Bra utbud av allmänna träningsplatser utomhus i kommunen" ingå bland de 25 % bästa kommunerna.	 Ja	25%		—

5 Personal

Nedanstående tabell visar antal personer och antal årsarbetare jämfört med föregående år.

		Antal personer 2023	Antal årsarbetare 2023	Antal årsarbetare 2022	Förändring
Månadsavlönade	Tills vidare	75	67.19	69.3	-2.1
Månadsavlönade	Visstid	12	8.41	3.5	4.9
Månadsavlönade	Samtliga Anställningsformer	85	75.61	72.8	2.8
Timavlönade	Visstid	18	0.00	0.0	0.0
Timavlönade	Samtliga Anställningsformer	18	0.00	0.0	0.0
Övriga anställningsgrupper	Visstid	47	0.00	0.0	0.0
Övriga anställningsgrupper	Samtliga Anställningsformer	47	0.00	0.0	0.0

Fotnot: Siffrorna som anges i kolumnerna för 2023 är preliminära och kan komma att justeras något med anledning av viss fördröjning av rapportering.

Den totala avvikelserna om 2,8 årsarbetare beror huvudsakligen på en satsning om 2 miljoner kronor som skedde i budget 2023 på idrotts- och fritidsanläggningar. Personalstyrkan har under året utökats med 2,0 årsarbetare. Ett flertal avvikelser förekommer inom verksamheterna och beror på i vilken mån tjänster var vakanta eller ej vid jämförelseperioden förra året eller innevarande år. Tillsvidareanställda inkluderar även medarbetare som är tjänstlediga eller sjukskrivna och deras vikarier finns med bland visstidsanställda. Siffrorna blir på så sätt något missvisande. Förvaltningen budgeterade 2023 i snitt med 69,70 årsarbetare. Inget tyder på någon större avvikelse från detta då utfallet för lönekostnader, exklusive projektbidrag från Kulturrådet, ligger enligt budget.

Den totala sjukfrånvaron för 2023 har ökat och ligger på 3,8 procent att jämföra med 3,3 procent för 2022 samt 5,6 procent för hela kommunen. Korttidsfrånvaron har minskat 2023 och ligger på 2,3 procent att jämföra med 2,7 procent för 2022 samt 2,8 procent för hela kommunen.

Personalomsättning på egen begäran ligger för perioden på 10,4 procent att jämföra med 10,6 procent 2022 samt 10,0 procent för hela kommunen.

6 Ekonomi

För år 2023 redovisar kultur- och fritidsnämnden en positiv avvikelse mot budget om 1,2 miljoner kronor vilket motsvarar en procent av budgeterade nettokostnader.

Avvikelsen beror på en bokföringsteknisk effekt av att kommunen har erhållit en skatepark som gåva vid Djursholms IP. Gåvan om 1,8 miljoner kronor redovisas för 2023 som en intäkt.

Gentemot den anslagsfinansierade budgeten för ordinarie verksamhetsdrift blev det dock en negativ avvikelse om 0,6 miljoner kronor som främst beror på att intäkter från

plan- och hallhyror blev 0,7 miljoner kronor lägre än beräknat. Det är huvudsakligen uthyrningen av konstgräsplaner som påverkats av ett flertal faktorer, bland annat vädersituationen med återkommande snöfall under november och december som försvårade möjligheterna att ploga planer och därmed hyra ut dessa. Till del påverkar även att planer på Enebybergs IP och Stockhagen IP varit stängda i samband med sommaren för utbyten av konstgrässystem. En betydande effekt kan även vara att fotbollsföreningarna, i och med att kommunen förvärvade konstgräsplanerna 2023, fått större frihet att påverka sina kostnader för inhyrning av planer allt eftersom behov förändrats och på så sätt kunnat agerat mer flexibelt.

6.1 Driftredovisning

Tabellen nedan visar nämndens intäkter och kostnader jämfört med budget och föregående år.

Mnkr	Budget 2023	Utfall 2023	Avvikelse	Avvikelse %	Utfall 2022
Intäkter	15.1	18.1	3.0	20%	15.8
Kostnader	-118.9	-120.7	-1.8	-2%	-111.8
Nettokostnader	-103.8	-102.6	1.2	1%	-96.1

Kultur- och fritidsnämndens intäkter 2023 om totalt 18,1 miljoner kronor består främst av uthyrning av kultur- och fritidslokaler (7,4 mnkr), kulturskolans elevavgifter (2,8 mnkr), intern försäljning av LSS-verksamhet till socialkontoret (1,8 mnkr), bibliotekstjänster till Danderyds gymnasium (0,5 mnkr) samt bidrag från staten (1,8 mnkr) och gåva skatepark (1,8 mnkr).

Intäkterna för 2023 avviker positivt gentemot budget med 3,0 miljoner kronor. Detta beror huvudsakligen på att nämnden erhöll en skatepark som gåva till bokfört värde om 1,8 miljoner kronor samt har nyttjat projektbidrag från Kulturrådet om 1,7 miljoner kronor. Lägre intäkter från uthyrning av planer och hallar påverkar dock negativt med 0,7 miljoner kronor.

Jämfört föregående år blev intäkterna 2,3 miljoner kronor högre. Detta beror främst på den erhållna gåvan samt intäkter från konstgräsplaner.

Kultur- och fritidsnämndens kostnader om totalt 120,7 miljoner kronor utgörs av lönekostnader (44,7 mnkr), lokalhyror (25,9 mnkr), kapitalkostnader (13,0 mnkr) samt övriga kostnader (37,2 mnkr). Övriga kostnader omfattar några större enskilda poster såsom lämnade bidrag (6,8 mnkr), extern drift inomhusbad (6,6 mnkr), el och vatten (5,4 mnkr), OH-kostnader via kommunledningskontoret (3,6 mnkr) samt investeringskostnader som ligger på driften (1,0 mnkr).

Kostnaderna för 2023 avviker negativt med 1,8 miljoner kronor och beror främst på att projektbidrag om 1,7 miljoner kronor från Kulturrådet nyttjats under året. Dessa kostnader motsvaras av motsvarande intäkter och påverkar inte nettoavvikelsen. Dock försvårar dessa analysen och minskar jämförbarheten mot såväl budget som föregående år.

Kapitalkostnaderna hade i 2023 års budget beräknats till 13,3 miljoner kronor men faktiskt utfall blev 0,3 miljoner kronor lägre. Avvikelse gentemot budget beror på ett flertal orsaker såsom aktiveringstidpunkter, avskrivningstider samt utfall för respektive investeringsprojekt. De investeringskostnader som ligger som driftkostnader avseende rivning och deponi ligger knappt 0,1 miljoner kronor lägre än budget om 1,1 miljoner kronor.

Jämfört föregående år blev kostnaderna 8,9 miljoner kronor högre. Detta beror främst på ökade kapitalkostnader om 2,8 miljoner till följd av att kommunen förvärvade föreningarnas konstgräsplaner samt hyreshöjningar om 2,5 miljoner kronor då hyrorna räknades upp med 10,9 procent. Nämnden erhöll även en satsning om 2,0 miljoner kronor för arbetet med idrotts- och fritidsanläggningar samt 0,9 miljoner kronor som kompensation för ny OH-modell. De investeringskostnader som ligger på driften ökade med 1,0 miljoner kronor.

6.2 Verksamhetens nettokostnader

Tabellen nedan visar nämndens nettokostnader per verksamhet jämfört med budget och föregående år.

Ansvar (mnkr)	Budget 2023	Utfall 2023	Avvikelse	Avvikelse %	Utfall 2022
Nämnd och förvaltning	-5.7	-5.7	0.0	0%	-4.5
Anläggningar och föreningsstöd	-52.7	-51.4	1.3	2%	-47.6
Ungt fokus	-11.4	-11.3	0.1	1%	-11.4
Bibliotek	-16.9	-17.1	-0.2	-1%	-16.4
Kulturskola och kulturstöd	-14.1	-14.1	0.0	0%	-13.4
Träffpunkt	-3.0	-3.1	-0.1	-3%	-2.8
Summa Kultur- och fritidsnämnden	-103.8	-102.6	1.2	1%	-96.1

Nämnd och förvaltning

Nämnd och förvaltning redovisar ett utfall enligt budget.

Jämfört 2022 ökade nettokostnaderna med 1,2 miljoner kronor vilket främst beror på att den nya OH-modellen i kommunen gjorde att kostnaderna ökade med 0,9 miljoner samt att arvoden till politiken ökade med 0,2 miljoner kronor. Nämnden erhöll kompensation för dessa kostnader.

Anläggningar och föreningsstöd

Anläggningar och föreningsstöd redovisar en positiv avvikelse mot budget med 1,3 miljoner kronor vilket motsvarar två procent av budgeterade nettokostnader. Den

positiva avvikelser beror på att nämnden har erhållit en skatepark som gåva till ett värde av 1,8 miljoner kronor. Lägre intäkter för uthyrning av planer och hallar påverkar negativt om 0,7 miljoner kronor.

Jämfört 2022 ökade nettokostnaderna med 3,8 miljoner kronor vilket främst beror på att kapitalkostnaderna ökade med 2,8 miljoner kronor samt att nämnden erhöll anslag om 2,0 miljoner för att fortsatt kunna bibehålla hög kvalitet på kommunens idrotts- och fritidsanläggningar. Dessa medel har huvudsakligen använts för utökad bemanning om 2,0 årsarbetare.

Ungt Fokus

Ungt fokus redovisar en positiv avvikelse om 0,1 miljoner kronor vilket motsvarar en procent av budgeterade nettokostnader. Avvikelsen beror huvudsakligen på högre deltagarantal på fritidsträffen vilket ökade intäkterna.

Jämfört 2022 minskade nettokostnaderna med knappt 0,1 miljoner kronor vilket huvudsakligen beror på att fritidsträffens intäkter ökade 2023.

Bibliotek

Biblioteket redovisar en negativ avvikelse om 0,2 miljoner kronor vilket motsvarar en procent av budgeterade nettokostnader.

Den främsta orsaken till avvikelsen är vad som framgår under avsnittet för risker, det vill säga en kombination av flera års effektiviseringskrav med ett nu högt inflationsläge. Budgeten saknar marginal och även små oförutsedda kostnader och kostnadsökningar kan därmed inte pareras med andra besparingar.

Nyttjade bidrag från Kulturrådet om 0,7 miljoner kronor påverkar periodens utfall inom såväl intäkter som kostnader. Detta försvårar analysen gentemot såväl budget 2023 som utfall 2022.

Jämfört 2022 ökade nettokostnaderna med 0,7 miljoner kronor vilket främst beror på att lokalhyrorna höjts med 0,5 miljoner kronor. Lönekostnaderna minskade eftersom uthyrning av skolbibliotekstjänster till Danderyds gymnasium upphörde 1 juli.

Intäkterna minskade därmed motsvarande.

Kulturskola och kulturstöd

Kulturskola och kulturstöd redovisar ett utfall enligt budget.

Inom kulturskolan avviker elevintäkterna negativt om 0,2 miljoner kronor huvudsakligen till följd av ett tuffare ekonomiskt läge för barnfamiljer samt färre barn i de lägre åldersspannen. Den negativa avvikelsen har kunnat kompenseras genom minskad lokalinhyrning. Kulturskolan försöker att främst nyttja de lokaler som nämnden redan förfogar över.

Nyttjade bidrag från Statens kulturråd om 0,8 miljoner kronor påverkar periodens utfall inom såväl intäkter som kostnader. Detta försvårar analysen gentemot såväl budget 2023 som utfall 2022.

Jämfört 2022 ökade nettokostnaderna för kulturskola och kulturstöd med 0,7 miljoner kronor vilket främst beror på hyreshöjningar om 0,4 miljoner kronor samt att utfall för 2022 innebar en positiv avvikelse om 0,4 miljoner kronor till följd av kvardröjande effekter av pandemin.

Träffpunkt

Träffpunkten redovisar en negativ avvikelse om 0,1 miljoner kronor vilket motsvarar 3 procent av nettokostnaderna. Avvikelsen beror på ökade personalkostnader i samband med sjukfrånvaro.

Jämfört 2022 ökade nettokostnaderna med 0,3 miljoner kronor vilket främst beror på hyreshöjningar om 0,2 miljoner kronor.

7 Investeringsredovisning

Projekt (mnkr)	Budget 2023	Utfall 2023	Avvikelse	Avvikelse %
8822 Skateyta		1.8	-1.8	
8835 Servicebyggnad Enebyberg	22.9	4.3	18.6	81%
8848 Belysning planer	1.1	1.0	0.1	14%
8849 Luftsluss ishall Stockhagen	1.7		1.7	100%
8850 Planerat underhåll Anläggningar	2.2	2.1	0.1	4%
8851 Luftavfuktare ishallar	0.9	1.1	-0.2	-20%
8852 Larm Stockhagen	0.5	0.5	0.0	7%
8853 Byte konstgrässystem	7.4	6.9	0.5	7%
8854 Förvärv konstgräsplaner	25.0	20.4	4.6	18%
9501 Maskininköp IP	1.6	1.5	0.1	3%
9503 Inventarier utomhusidrott	0.3	0.5	-0.2	-53%
9504 Inventarier KFN	0.9	0.5	0.4	45%
Summa Investering helår	64.5	40.4	24.0	37%

Årets investeringsutfall uppgår till 40,4 miljoner kronor vilket innebär lägre utgifter än budget med 24,0 miljoner kronor. Avvikelsen återfinns främst inom projektet "Ny servicebyggnad på Enebybergs IP" där kvarvarande medel kommer att nyttjas 2024 och 2025. Projektet "Luftsluss ishall Stockhagen" kommer att genomföras under 2024.

8822, Skateyta

Danderyds kommun erhöll under våren en skatepark som gåva. Bokföringstekniska skäl gör att gåvans värde bokförs som en investeringskostnad. I driftredovisningen finns motsvarande intäkt.

8835, Servicebyggnad Enebybergs IP

Projektet avser att riva och ersätta befintlig servicebyggnad från 70-talet. Till följd av marknadsläget med stigande inflation, höga materialpriser och brist på material har projektet försenats. Kommunstyrelsen beslutade 2 oktober 2023 att omdisponera 4,0 miljoner kronor från projekt "Byte av konstgrässystem" till projekt "Ny servicebyggnad på Enebybergs IP". Den totala projektbudgeten uppgår nu till 24 miljoner kronor. Vid bokslut för 2023 återstår 18,6 miljoner kronor i projektet som överförs till 2024 och 2025. För rivning, deponi samt bodetablering med flera som kommer att ske under 2024 finns driftbudget om 1,3 miljoner kronor. Projektet beräknas klart under våren 2025.

8848, Belysning planer

Byte till LED-belysning för minskad elförbrukning samt övrig drift och underhåll. Ingår som beslutad åtgärd för 2023 inom miljö- och klimatprogrammet. Avser ursprungligen fem fotbollsplaner på Stockhagen IP, Danderydsvallen och Djursholms IP. Nödvändiga omprioriteringar gjorde att utbyten på Danderydsvallen och Djursholms IP har flyttats till 2024. Under 2023 genomfördes utbyten på Stockhagen IP, Danderyds gymnasiums IP samt elljusspåret i Rinkeby. Projektet är avslutat med en positiv avvikelse om 0,1 miljoner kronor.

8849, Luftsluss ishall Stockhagen

Projektet som innebär att bygga en luftsluss för ismaskinen in till ishallen är flyttat till 2024 för att säkra tillgång till intern projektledning. Därav en positiv avvikelse om 1,7 miljoner kronor för 2023.

8850, Planerat underhåll IP

Avser ett flertal mindre projekt för underhåll av investeringskaraktär. Främst ny beläggning på allvädersbanor på Stockhagen IP och Djursholms IP samt utbyte av bevattningssystem på 11-mannaplanen på Enebybergs IP för effektivare vattenanvändning. Det senare utgör del av åtgärder inom miljö- och klimatprogrammet. Projektet är avslutat med en positiv avvikelse om 0,1 miljoner kronor.

8851, Luftavfuktare ishallar

Befintliga luftavfuktare har ersatts med nya som har större kapacitet och förbrukar cirka 25 procent mindre el vid samma effekt. Ingår som beslutad åtgärd för 2023 inom miljö- och klimatprogrammet. Projektet är avslutat med en negativ avvikelse om 0,2 miljoner kronor.

8852, Larm Stockhagen

Installation av centralt utrymningslarm för ishall, café och servicebyggnad. Projektet är avslutat inom ram.

8853, Byte konstgrässystem

Utbyte av konstgräs på två planer på Enebybergs IP samt två planer på Stocksund IP. Projektet blev mer förmånligt tack vare att vald leverantör såväl producerar som

installerar konstgräs. Projektet är avslutat med en positiv avvikelse om 0,5 miljoner kronor.

Kultur- och fritidsnämnden arbetar enligt kommunens miljö- och klimatprogram och söker därmed att anpassa val av konstgrässystem ur miljöhänseende. Då behov och önskemål om året runt spel finns har dock de två 11-spelsplanerna konstgrässystem med gummigranulat. I dagsläget finns inte något alternativ som lämpar sig för vinterspel på våra breddgrader. För de två mindre 7-spelsplanerna har granulatfritt system installerats vilket minskar behovet av gummigranulat med cirka 100 ton.

8854, Förvärv konstgräsanläggningar

Kommunfullmäktige beslutade 12 december 2022 (§ 204) att kommunen skulle förvärva konstgräsanläggningarna på idrottsplatserna Danderydsvallen IP, Djursholms IP, Enebybergs IP, Stockhagen IP samt idrottsplatsen vid Danderyds gymnasium. Övertagandet ägde rum 3 april 2023. Positiv avvikelse om 4,6 miljoner kronor.

9501, Maskininköp IP

Avser arbetsmaskiner till idrottsplatserna främst gräsklippare, transportbil och djuprengörare för konstgräs. Samtliga inköp är genomförda. Totalt en positiv avvikelse om 0,1 miljoner kronor.

9503, Inventarier utomhusidrott

Inköp har skett av fotbollsmål och matchklocka till idrottsplatserna. Negativ avvikelse om 0,2 miljoner.

9504, Inventarier KFN

Inköp av kompletteringsinventarier till verksamheterna vid behov. Positiv avvikelse om 0,4 miljoner kronor då omtag beträffande tekniken i Danderyds gymnasiums aula behöver ske.

Tidsbestämda projekt	Beslutad projektbudget	Totalt utfall t.o.m. 2023	Kvar att förbruka	Prognos totalt utfall	Prognos slutår
Enebybergs IP, servicebyggnad	24,0	5,4	18,6	24,0	2025
Belysning planer	1,1	1,0	0,1	1,0	2023
Luftsluss ishall Stockhagen	1,7	0,0	1,7	1,7	2024
Luftavfuktare ishallar	0,9	1,1	-0,2	1,1	2023
Larm Stockhagen	0,5	0,5	0,0	0,5	2023
Byte konstgrässystem	10,8	6,9	3,9	6,9	2023
Förvärv konstgräsplaner	25,0	20,4	4,6	20,4	2023
Summa tidsbestämda projekt	64,0	35,3	28,7	55,6	

8 Risker

Inflation och effektiviseringskrav

Efter flera år av effektiviseringskrav tillsammans med stigande priser och löner går en allt större andel av budgeten till fasta kostnader. Samtidigt gör budgetförutsättningarna att de pengar som enheterna nyttjar för att skapa verksamhet inte kan räknas upp. Det rådande inflationsläget bidrar dessutom till att köpkraften urholkas. De kostnader som påverkas är bland annat reparation och underhåll på idrottsanläggningarna, inköp av böcker och tillhandahållande av e-böcker inom biblioteket, kulturevenemang, kulturskolans kursutbud, kontanta föreningsbidrag med flera.

Kultur- och fritidsnämndens kärnverksamhet vänder sig främst till föreningsliv, barn, ungdomar samt äldre. Dessa grupper är generellt mindre resursstarka, varför det blir problematiskt att överföra ökade lokalkostnader genom att höja avgifter i kulturskolan, föreningshyror och/eller genom att minska de kontanta föreningsbidragen.

Ovanstående förutsättningar gör att budgeten för 2024 är mycket snäv och kommer att ha svårt att parera även små budgetavvikelser.

Lönerevision 2024

Lönerevisionen för 2023 innebar att Kommunal kom överens med Sveriges Kommuner och Regioner om ett löneökningstrymme för 2023 om 4,1 procent medan övriga låg på 2 procent. Risk finns att övriga avtalsområden kommer att begära kompensation under 2024. Budget inkluderar en uppräknings av löneutrymmet med 3 procent från och med 1 april.

Effekter av övertagande av föreningarnas konstgräsplaner

I april 2023 övertog kultur- och fritidsnämnden föreningarnas konstgräsplaner. Det finns fortsatt osäkerhet om vad detta innebär för kostnader och intäkter på helåret.

Effekter av övertagande av ansvar för uthyrning av idrottshallar

Kultur- och fritidsnämnden har tilldelats 3,0 miljoner kronor i driftbudget för att möjliggöra att ansvaret för uthyrning av idrottshallar flyttas till nämnden från och med 1 augusti 2024. Vilka effekter som detta har på kostnader och intäkter kan i dagsläget inte fullt ut beräknas.

Effekter av införande av valfrihetssystem enligt LOV för fritidsträffen inom Ungt fokus

Kultur- och fritidsnämndens fritidsträff i Träffpunkt Enebyberg är en verksamhet som omfattas av kommunfullmäktiges beslut om införande av valfrihetssystem. Bildningsförvaltningen har inte ansökt hos socialnämnden om att bli godkänd utförare eftersom ersättningen per nivåbedömd ungdom skulle bli betydligt lägre än enligt nu gällande avtal. Träffpunktens verksamheter arbetar integrerat genom att dela lokalytor, personal samt aktiviteter och är sålunda resursmässigt beroende av varandra. Enligt uppgift från socialkontoret ska inga ungdomar behöva byta verksamhet utan ges

möjlighet att gå kvar enligt gällande avtal. Träffpunktens verksamheter riskerar att äventyras allt eftersom deltagarna i fritidsträffen växer ur verksamheten och de ekonomiska förutsättningarna därmed förändras.

Resultat av ny upphandling avseende drift inomhusbad

Avtalet med entreprenören som driver inomhusbaden går ut 30 juni 2024. Förnyad upphandling pågår. Osäkerhet i dagsläget hur detta kommer att påverka kostnadssidan.

Riktade bidrag via Kulturrådet

För bibliotek och kulturskola är erhållna bidrag från Kulturrådet en förutsättning för att bedriva ett aktivt utvecklingsarbete. Under såväl 2022 som 2023 har verksamheterna årligen nyttjat 1,8 miljoner kronor. För 2024 beräknas dessa medel halveras då Kulturrådets budget har minskat.

9 Prestationer och nyckeltal

Se bilaga ”Omvärldsanalys för kultur- och fritidsnämnden 2023”

10 Bilagor

Bilaga, Uppföljning av aktiviteter 2023 för kultur- och fritidsnämndens mål

Bilaga, Uppföljning av Biblioteksplan för 2023

Bilaga, Omvärldsanalys för kultur- och fritidsnämnden 2023

Bilaga, Utfall 2023 per verksamhet för kultur- och fritidsnämnden